

RETTENS DOM (Femte Afdeling)

19. september 2000 *

I sag T-252/97,

Anton Dürbeck GmbH, Frankfurt am Main (Tyskland), ved advokat G. Meier, Berrenrather Straße 313, Köln, og med valgt adresse i Luxembourg hos advokat M. Baden, 24, rue Marie-Adélaïde,

sagsøger,

mod

Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber ved K.-D. Borchardt og H. van Vliet, Kommissionens Juridiske Tjeneste, som befuldmægtigede, og med valgt adresse i Luxembourg hos C. Gómez de la Cruz, Kommissionens Juridiske Tjeneste, Wagnercentret, Kirchberg,

sagsøgt,

* Processprog: tysk.

støttet af

Kongeriget Spanien ved statens advokat, R. Silva de Lapuerta, som befuldmægtiget, og med valgt adresse i Luxembourg på Spaniens Ambassade, 4-6, boulevard Emmanuel Servais,

og af

Den Franske Republik ved kontorchef K. Rispal-Bellanger, Afdelingen for International Økonomisk Ret og Fællesskabsret, Juridisk Tjeneste, Udenrigsministeriet, og sekretær C. Vasak, samme tjeneste, som befuldmægtigede, og med valgt adresse i Luxembourg på Frankrigs Ambassade, 8 B, boulevard Joseph II,

intervenienter,

angående en påstand om delvis annullation af Kommissionens beslutning af 10. juli 1997 om overgangsforanstaltninger til fordel for sagsøgeren inden for rammerne af den fælles markedsordning for bananer,

har

DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABERS RET I FØRSTE INSTANS
(Femte Afdeling)

sammensat af afdelingsformanden, R. García-Valdecasas, og dommerne P. Lindh og J.D. Cooke,

justitssekretær: fuldmægtig G. Herzig,

på grundlag af den skriftlige forhandling og efter mundtlig forhandling den 9. november 1999,

afsagt følgende

Dom

Relevante retsfor skrifter

- 1 Rådets forordning (EØF) nr. 404/93 af 13. februar 1993 om den fælles markedsordning for bananer (EFT L 47, s. 1) har i afsnit IV erstattet de forskellige nationale ordninger med en fælles ordning for samhandel med tredjelande.
- 2 Artikel 17, stk. 1, i forordning nr. 404/93 bestemmer følgende:

»Indførsel af bananer til Fællesskabet kræver forelæggelse af en importlicens, der udstedes af medlemsstaterne til enhver person, der anmoder herom, uanset hvor i Fællesskabet den pågældende er etableret, med forbehold af de særlige bestemmelser, der er fastsat med henblik på gennemførelsen af artikel 18 og 19.«
- 3 Artikel 18, stk. 1, i forordning nr. 404/93, som ændret ved Rådets forordning (EF) nr. 3290/94 af 22. december 1994 om de tilpasninger og overgangsforanstaltninger, der er nødvendige i landbrugssektoren for gennemførelsen af de aftaler, som er indgået under de multilaterale handelsforhandlinger i Uruguay-rundens regi (EFT L 349, s. 105), bestemte, at der åbnedes et toldkontingent på 2,1 mio. tons nettovægt for 1994 og på 2,2 mio. tons nettovægt for de følgende år for indførsel af bananer fra andre tredjelande end staterne i Afrika, Vestindien og

Stillehavet (AVS-staterne) (herefter »tredjelandbananer«) og ikke-traditionelle indførsler af bananer fra AVS-stater (herefter »ikke-traditionelle AVS-bananer«). Inden for rammerne af dette kontingent var indførsler af tredjelandbananer pålagt en told på 75 ECU pr. ton og indførsler af ikke-traditionelle AVS-bananer en nultold.

- 4 I artikel 19, stk. 1, i forordning nr. 404/93 fordeltes toldkontingentet, der blev åbnet med 66,5% til erhvervsdrivende, der havde markedsført tredjelandbananer og/eller ikke-traditionelle AVS-bananer (kategori A), 30% til erhvervsdrivende, der havde markedsført EF-bananer og/eller traditionelle AVS-bananer (kategori B), og 3,5% til erhvervsdrivende, der var etableret i Fællesskabet, og som siden 1992 var begyndt at markedsføre andre bananer end EF- og/eller traditionelle AVS-bananer (kategori C).
- 5 Artikel 19, stk. 2, i forordning nr. 404/93 bestemmer følgende:

»På baggrund af beregninger, der foretages særskilt for hver af de kategorier af erhvervsdrivende, som er nævnt i stk. 1... vil hver enkelt erhvervsdrivende få udstedt importlicenser på grundlag af de gennemsnitlige mængder bananer, som han har solgt i de seneste tre år, for hvilke der foreligger oplysninger.

...

I andet halvår af 1993 udstedes der licens til den enkelte erhvervsdrivende på grundlag af halvdelen af den gennemsnitlige årlige mængde, der blev markedsført fra 1989 til 1991.«

6 Artikel 30 i forordning nr. 404/93 bestemmer følgende:

»Hvis særlige foranstaltninger er nødvendige fra juli 1993 for at lette overgangen fra de ordninger, der eksisterede før denne forordnings ikrafttræden, til den ordning, der indføres med denne forordning, træffer Kommissionen, for at afhjælpe væsentlige vanskeligheder, de fornødne overgangsforanstaltninger...«

- 7 Ved dom af 26. november 1996 (sag C-68/95, T. Port, Sml. I, s. 6065, herefter »T. Port-dommen«) har Domstolen bl.a. fastslået, at »artikel 30 i forordning nr. 404/93 bemyndiger Kommissionen til, og pålægger den efter omstændighederne, at fastsætte bestemmelser for særligt vanskelige tilfælde, som opstår ved, at importører af tredjelandsbananer eller ikke-traditionelle AVS-bananer trues på deres eksistens, når de har fået tildelt et usædvanligt lavt kontingent på grundlag af de referenceår, som skal tages i betragtning i henhold til samme forordnings artikel 19, stk. 2, såfremt disse vanskeligheder er forbundet med overgangen fra de nationale ordninger, der bestod, før forordningen om den fælles markedsordning trådte i kraft, og ikke skyldes manglende omhu fra de pågældende erhvervsdrivendes side« (jf. domskonklusionens punkt 1).

Faktiske omstændigheder og retsforhandlinger

- 8 Sagsøgeren er en virksomhed med hjemsted i Tyskland, som driver handel med frugt og grøntsager. Den begyndte at forhandle bananer i slutningen af 1992.
- 9 Den 29. november 1991 indgik sagsøgeren en kontrakt, der var omfattet af nederlandsk ret, med det ecuadorianske selskab Consultban (herefter »Consult-

ban«), hvorefter sagsøgeren forpligter sig til at forhandle mellem 100 000 og 150 000 kasser bananer om ugen (herefter »kontrakten«).

- 10 Ifølge kontrakten har sagsøgeren ret til en kommission svarende til 6% af den opnåede omsætning. Ifølge punkt 3 i kontraktens bilag B er sagsøgeren dog forpligtet til at betale Consultban forskellen mellem nettosalgsresultatet og de officielle priser, som sidstnævnte betalte til de ecuadorianske producenter (herefter »garantien for prisniveauet«).
- 11 Kontraktens gyldighedsperiode er ifølge dens artikel 4, stk. 1, syv år. I henhold til samme bestemmelse fornyes kontrakten for en periode på syv år, medmindre parterne træffer anden bestemmelse. Kontrakten var stadig i kraft på datoen for nærværende sagsanlæg.
- 12 Artikel 4, stk. 1, bestemmer ligeledes:

»... Begge parter har ret til at opsiges kontrakten fem år efter datoen for dens underskrivelse med et varsel på 180 dage og på betingelse af, at den part, der opsiger kontrakten, trækker sig helt ud af bananmarkedet i Europa for en periode på fem år regnet fra den dato, hvor kontrakten ophører. Dette forbud mod at drive forretning gælder direkte eller indirekte for parten, uanset om han selv handler, handler gennem en tredjemand eller gennem et selskab, som han kontrollerer«.

- 13 I øvrigt bestemmer kontraktens artikel 6, stk. 3, følgende:

»Parterne er enige om, at det er dem bekendt, at der kan indtræde omstændigheder, som umuliggør opfyldelsen af denne kontrakts bestemmelser. Disse force

majeure-situationer kan omfatte, men er ikke begrænset til, uroligheder i de pågældende lande, krig, uanset om den er erklæret, naturkatastrofer, strejker eller andre lignende begivenheder, som umuliggør en normal afvikling af handelsmæssig virksomhed, epidemier, ugunstige meteorologiske forhold som oversvømmelser, tørke osv., revolutioner eller opstand samt lukning af Panamakanalen. Såfremt en manglende opfyldelse af denne kontrakt skyldes et tilfælde af force majeure, forhandler begge parter i god tro for at finde en løsning på problemet. I mangel heraf kan kontrakten hæves af hver af parterne uden mulighed for at kræve erstatning. Skibe, der er under lastning eller allerede lastet til havs, forbliver omfattet af nærværende kontrakt.«

14 Endelig bestemmer punkt 2 i kontraktens bilag B følgende:

»[Consultban] og [sagsøgeren] er enige om, at såfremt [sagsøgeren] ønsker at hæve denne kontrakt af andre grunde end dem, som den omtaler, og såfremt [Consultban] er forpligtet til at holde ejerne skadesløse i henhold til bestemmelserne i COA [Contract of Affreightment] mellem ejerne og [Consultban], skal [sagsøgeren] holde [Consultban] skadesløs på dennes første skriftlige anmodning indtil et beløb på 1 000 000 USD, såfremt [Consultban] fremlægger fyldestgørende beviser.«

15 Sagsøgeren begyndte at forhandle bananer til opfyldelse af kontrakten i slutningen af 1992.

16 Forordning nr. 404/93 trådte i kraft den 26. februar 1993 og anvendtes fra den 1. juli 1993.

- 17 I henhold til forordningens artikel 19, stk. 1, blev sagsøgeren klassificeret som erhvervsdrivende i kategori C. I 1996 erhvervede sagsøgeren efter at have overtaget kontrollen med en virksomhed status som erhvervsdrivende i kategori A.
- 18 Da sagsøgeren kun opnåede et begrænset antal licenser til import af bananer til Fællesskabet, måtte selskabet sælge størstedelen af de i kontrakten omhandlede bananer uden for dette område til en pris, som medførte anvendelse af garantien for prisniveauet. Som følge heraf måtte sagsøgeren til Consultban betale 1 661 537 USD i 1994, 4 211 142 USD i 1995 og 1 457 549 USD i 1996.
- 19 Den 24. december 1996 ansøgte sagsøgeren i betragtning af T. Port-dommen Kommissionen om som overgangsforanstaltning i henhold til artikel 30 i forordning nr. 404/93 at udstede supplerende licenser til sagsøgeren til import af tredjelandsbananer til den nedsatte told på 75 ECU pr. ton med følgende mængder:
- 42 000 tons for 1997 som erhvervsdrivende i kategori A
  - 48 000 tons for 1998 som erhvervsdrivende i kategori A, eller en samlet mængde på 65 800 tons
  - 48 000 tons for 1999 som erhvervsdrivende i kategori A, eller en samlet mængde på 65 800 tons.
- 20 Ved beslutning af 10. juli 1997 (herefter den »anfægtede beslutning«) imødekom Kommissionen delvis denne ansøgning.

- 21 Sagsøgeren opnåede således i henhold til den anfægtede beslutnings artikel 1, stk. 3, supplerende importlicenser, som dels svarede til de tab, som sagsøgeren havde lidt i 1994 på grund af opfyldelsen af kontrakten med Consultban, og dels til 1 000 000 USD. Sagsøgerens anmodning blev afslået i den anfægtede beslutnings artikel 2, for så vidt den vedrørte »yderligere licenser ud over dem, der er tildelt i henhold til artikel 1«.
- 22 Den anfægtede beslutnings artikel 1, stk. 4, andet afsnit, bestemmer, at disse importlicenser tages fra de særlige reserver, der er fastsat for særligt vanskelige tilfælde i toldkontingentet. I henhold til samme artikels stk. 6 kan de mængder bananer, som sagsøgeren indfører til Fællesskabet ved hjælp af disse licenser, ikke tages i betragtning ved fastsættelsen af sagsøgerens samlede referencemængder for de kommende år.
- 23 Den anfægtede beslutning bestemmer bl.a.:

»... kontrakten... er trådt i kraft, før... [sagsøgeren] kunne have kendskab til indførelsen af den fælles markedsordning for bananer og dens mulige indflydelse på markedet.

Følgelig kunne [sagsøgeren] på tidspunktet for kontraktens indgåelse ikke vide, at der ville blive tildelt denne en usædvanligt lav kvote på grundlag af de referenceår, der skulle tages i betragtning i henhold til artikel 19, stk. 2, i forordning ... nr. 404/93; der blev således tildelt sagsøgeren en usædvanlig lav kvote i 1993, 1994 og 1995.

Det fulgte således af den overgangsordning, der skulle føre til afskaffelsen af de nationale ordninger, der bestod før denne forordnings ikrafttrædelse, at garantien [for prisniveauet] ville blive aktuel; de betalinger, som [sagsøgeren] foretog til sine leverandører i henhold til denne garanti, kan anses for at være en følge af denne overgangsordning.

I betragtning af deres størrelse kan de betalinger, som [sagsøgeren] erklærer at have foretaget til sin leverandør i henhold til garantien [for prisniveauet], med rimelighed anses for at være en kilde til vanskeligheder, der truer selskabets eksistens.

Det er bevist, at en ekspert i nederlandsk ret har påpeget over for [sagsøgeren], at det var højst usandsynligt, at forordning... nr. 404/93's ikrafttræden skulle kunne anses for et tilfælde af force majeure, som gjorde det muligt at hæve kontrakten; derfor kan [sagsøgeren] ikke anses for ikke at have udvist omhu ved ikke at forsøge at påberåbe sig dette argument.

Ifølge [sagsøgeren] har [selskabet] måttet betale sin leverandør 1 661 537 USD i henhold til garantien [for prisniveauet] i 1994; dette beløb er over 1 000 000 USD; under disse omstændigheder havde det været rimeligt at konkludere, at der skulle betales et beløb på over 1 000 000 USD i henhold til garantien [for prisniveauet] i 1995.

Såfremt [sagsøgeren] havde udvist tilstrækkelig omhu, ville selskabet have hævet kontrakten for 1995 og således begrænset betalingerne til sine leverandører i henhold til garantien [for prisniveauet] til 1 000 000 USD for 1995 og de følgende år; følgelig må alle de tab, som [sagsøgeren] har anmeldt for 1995 og de følgende år, anses for en følge af forsømmelighed fra sagsøgerens side.

I henhold til kriterier, der er fastslået af Domstolen, må [sagsøgerens] tilfælde, således som det er fremstillet ovenfor, anses for et særligt vanskeligt tilfælde, og der må gives tilladelse til en særlig udstedelse af importlicenser.

Da [sagsøgeren] ikke har begyndt at indføre bananer til Fællesskabet før udgangen af 1992, er det ikke muligt at tildele denne et kontingent på grundlag af referenceår, der ligger før dem, der nævnes i artikel 19, stk. 2, i forordning ... nr. 404/93.

Der skulle udstedes supplerende importlicenser som kompensation for det særligt vanskelige tilfælde, som [sagsøgeren] blev ramt af som omhandlet i [T. Portdommen].

I betragtning af det foregående består det særligt vanskelige tilfælde i det tab, som [sagsøgeren] har lidt på grund af kontrakten af 1994, samt i tabet af et beløb, for hvilket der gælder et loft på 1 000 000 USD, for 1995 og de følgende år.

...

Den kompetente myndighed bør beregne værdien af importlicenserne for tredjelandsbananer til en nedsat told på 75 ECU pr. ton og dernæst tildele [sagsøgeren] et tilstrækkeligt antal supplerende licenser for at holde [selskabet] skadesløs for det særligt vanskelige tilfælde på det nævnte niveau.

... De licenser, der skal tildeles, bør tages fra de særlige reserver, der er fastsat for særligt vanskelige tilfælde i toldkontingentet, og bør hverken være omfattet af de nugældende bestemmelser for ansøgninger om licenser i artikel 9, stk. 2 og 3, i forordning (EØF) nr. 1442/93 eller være betinget af fremlæggelse af den særlige eksportlicens, der nævnes i artikel 3, stk. 2, i forordning (EF) nr. 478/95.

For at [sagsøgeren] kan opnå fuld erstatning, men ikke mere, bør licenserne være uoverdragelige, og de mængder bananer, som selskabet indfører på grundlag af disse, bør ikke tages i betragtning ved beregningen af selskabets samlede referencemængder for de kommende år.

...«

- 24 Ved stævning indleveret til Rettens Justitskontor den 16. september 1997 har sagsøgeren anlagt nærværende sag.
- 25 Kongeriget Spanien og Den Franske Republik har henholdsvis den 26. januar 1998 og den 17. februar 1998 fremsat begæring om at måtte intervenere til støtte for Kommissionens påstande. Disse begæringer er blevet imødekommet ved kendelse af 16. september 1998 afsagt af formanden for Rettens Fjerde Afdeling. Ved samme kendelse er sagsøgerens begæringer om fortrolig behandling blevet delvis imødekommet.
- 26 Kongeriget Spanien og Den Franske Republik har ved indlæg indgivet henholdsvis den 4. og den 6. januar 1999 fremsat deres bemærkninger.

- 27 På grundlag af den refererende dommers rapport har Retten (Femte Afdeling) dels besluttet at indlede den mundtlige forhandling, og dels som foranstaltning med henblik på sagens tilrettelæggelse i henhold til artikel 64, stk. 3, i Rettens procesreglement besluttet at opfordre sagsøgeren og Kommissionen til skriftligt at besvare en række spørgsmål. Kommissionen og sagsøgeren har besvaret disse spørgsmål ved skrivelser indleveret til Justitskontoret henholdsvis den 11. og den 22. oktober 1999.
- 28 Sagsøgeren og Kommissionen har afgivet mundtlige indlæg og besvaret Rettens spørgsmål i det offentlige retsmøde den 9. november 1999.

Parternes påstande

- 29 Sagsøgeren har nedlagt følgende påstande:
- Den anfægtede beslutning annulleres, dels for så vidt den går ud på, at de mængder bananer, der er indført til Fællesskabet ved hjælp af de supplerende importlicenser, som er tildelt ved denne beslutning, ikke skal tages i betragtning ved fastsættelsen af sagsøgerens samlede referencemængder for de kommende år, og dels for så vidt Kommissionen afslår at tildele sagsøgeren supplerende importlicenser ud over dem, der nævnes i artikel 1, stk. 3.
  - Kommissionen tilpligtes at betale sagens omkostninger.

30 Kommissionen har nedlagt følgende påstande:

— Frifindelse.

— Sagsøgeren tilpligtes at betale sagens omkostninger.

31 Kongeriget Spanien har som intervenient nedlagt følgende påstande:

— Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber frifindes.

— Sagsøgeren tilpligtes at betale sagens omkostninger.

32 Den Franske Republik har som intervenient nedlagt påstand om, at Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber frifindes.

Formaliteten

Parternes argumenter

33 Kommissionen og Kongeriget Spanien har gjort gældende, at sagsøgeren først har fremført anbringendet om tilsidesættelse af ligebehandlingsprincippet i replikken.

De mener, at dette anbringende må afvises i henhold til artikel 48, stk. 2, i Rettens procesreglement, som forbyder fremsættelse af nye anbringender under sagens behandling.

- 34 Under retsmødet har sagsøgeren heroverfor anført, at Kommissionen har fremført dette princip som argument for første gang i svarskriftet, således at sagsøgeren ikke kunne udtale sig herom, før replikken blev indgivet.
- 35 I øvrigt har Kommissionen fremført, at sagsøgerens argumentation om, at den anfægtede beslutnings artikel 1, stk. 6, er i strid med Kommissionens forordning (EF) nr. 2601/97 af 17. december 1997 om oprettelse af en reserve for 1998 til afhjælpning af særlige vanskeligheder, jf. artikel 30 i [forordning nr. 404/93] (EFT L 351, s. 19), ligeledes er et nyt anbringende, som må afvises i henhold til procesreglementets artikel 48, stk. 2. Ved Kommissionens forordning (EF) nr. 1154/97 af 25. juni 1997 om forøgelse af det toldkontingent for indførsel af bananer, der for 1997 er fastsat i artikel 18 i [forordning nr. 404/93] (EFT L 168, s. 65), er der allerede indført en reserve til afhjælpning af særligt vanskelige tilfælde, således at sagsøgeren havde kunnet henvise hertil som argument i stævningen.
- 36 Efter Kommissionens opfattelse er sagsøgerens argumentation om, at den anfægtede beslutnings artikel 1, stk. 6, er i strid med toldkontingentets formål, ligeledes et nyt anbringende, som følgelig må afvises i henhold til den nævnte bestemmelse i procesreglementet.
- 37 Endelig har Kongeriget Spanien anført, at sagsøgeren først har anfægtet denne bestemmelses lovlighed i replikken, således at dette klagepunkt må afvises.

38 Sagsøgeren har ikke udtalt sig om de sidstnævnte formalitetsindsigelser.

Rettens bemærkninger

- 39 Det fremgår af bestemmelserne i procesreglementets artikel 44, stk. 1, litra c), sammenholdt med artikel 48, stk. 2, at stævningen bl.a. skal indeholde en kort fremstilling af søgsmålsgrundene, og at nye anbringender ikke må fremsættes under sagens behandling, medmindre de støttes på retlige eller faktiske omstændigheder, som er kommet frem under retsforhandlingerne. Imidlertid skal et anbringende, der udgør en uddybning af et anbringende, der tidligere er fremsat direkte eller indirekte i stævningen, og som har en nær sammenhæng med dette, antages til realitetsbehandling (Rettens dom af 20.9.1990, sag T-37/89, Hanning mod Parlamentet, Sml. II, s. 463, præmis 38, og af 17.7.1998, sag T-118/96, Thai Bicycle mod Rådet, Sml. II, s. 2991, præmis 142).
- 40 I den foreliggende sag fremgår det udtrykkeligt af stævningen, at sagsøgeren bestrider lovligheden af artikel 1, stk. 6, i den anfægtede beslutning. Kongeriget Spaniens formalitetsindsigelser mod dette klagepunkt kan derfor ikke tages til følge.
- 41 Med hensyn til den argumentation, der støttes på forordning nr. 2601/97, må det fastslås, at den har nær sammenhæng med anbringendet om tilsidesættelse af artikel 30 i forordning 404/93, således som sagsøgeren har fremsat det i stævningen til støtte for anden del af søgsmålet, hvor sagsøgeren rejser tvivl om lovligheden af den anfægtede beslutnings artikel 1, stk. 6, og at den udgør en uddybning af dette anbringende. Denne argumentation kan følgelig antages til realitetsbehandling.

42 Derimod er det først i replikken, at sagsøgeren for første gang har fremført et anbringende om tilsidesættelse af ligebehandlingsprincippet. Selv om Kommissionen i nogle passager i svarskriftet ganske vist henviser til dette princip, har den dog kun behandlet det som et bispørgsmål og i en anden sammenhæng end den, hvori sagsøgeren har fremført sit anbringende. I svarskriftets punkt 16 begrænser Kommissionen sig således til generelt at bemærke, at »den af hensyn til ligebehandlingen af alle erhvervsdrivende«, som også for deres vedkommende var forpligtet til at tilpasse sig de nye retlige og økonomiske forhold, skulle tage hensyn til, at sagsøgeren havde mulighed for at hæve kontrakten mod betaling af et beløb på 1 000 000 USD »og herved fastlægge rækkevidden af bestemmelserne om særligt vanskelige tilfælde« (jf. også svarskriftets punkt 33). I svarskriftets punkt 28 og 32 har Kommissionen ligeledes begrænset sig til generelt at fastslå, at såfremt der ved fastsættelsen af sagsøgerens samlede referencemængder for de kommende år blev taget hensyn til de mængder, som denne havde indført ved hjælp af de supplerende licenser, ville sagsøgeren få tildelt mere end fuld erstatning og således blive privilegeret i forhold til andre erhvervsdrivende. Heroverfor har sagsøgeren i replikken og under retsmødet i det væsentlige gjort gældende, at ligebehandlingsprincippet forpligtede Kommissionen til at sidestille sagsøgeren med erhvervsdrivende i kategori A, der ligesom sagsøgeren havde fulgt bestemte former for kommerciel adfærd, før forslaget til den fælles markedsordning for bananer blev offentliggjort i *De Europæiske Fællesskabers Tidende*, men som i modsætning til sagsøgeren har kunnet fortsætte med at forhandle deres bananer i referenceperioden, og har deraf konkluderet, at sagsøgeren skulle have været behandlet, som om selskabet i referenceperioden 1989-1991 havde foretaget de indførsler, som det faktisk foretog i årene 1993-1995. Således som sagsøgeren har fremstillet det, har anbringendet om tilsidesættelse af ligebehandlingsprincippet ubestrideligt selvstændig karakter i forhold til Kommissionens ovennævnte bemærkninger og kan derfor ikke anses for at være baseret på retlige eller faktiske omstændigheder, som er kommet frem under retsforhandlingerne. Det må derfor afvises.

43 Det må ligeledes fastslås, at sagsøgeren har påberåbt sig argumentationen om tilsidesættelse af toldkontingentets formål for første gang i replikken, og at der ikke er fremkommet nogen ny omstændighed under sagens behandling, som berettiger, at denne argumentation fremføres med forsinkelse. Denne argumen-

tation kan i øvrigt ikke anses for at være en uddybning af et anbringende, der tidligere er fremsat i stævningen, og som har en nær sammenhæng med dette. Det er følgelig et nyt anbringende, som må afvises.

Realiteten

- 44 Sagsøgeren har i stævningen påberåbt sig et enkelt anbringende til støtte for sin påstand, nemlig tilsidesættelse af artikel 30 i forordning nr. 404/93. Denne påstand falder i to dele. Med den første del bestrider sagsøgeren lovligheden af den anfægtede beslutnings artikel 2. Med anden del rejser sagsøgeren tvivl om lovligheden af den anfægtede beslutnings artikel 1, stk. 6.

Påstandens første del

Parternes argumenter

- 45 Sagsøgeren har gjort gældende, at den anfægtede beslutning ikke er lovlig, fordi sagsøgerens ansøgning om udstedelse af supplerende importlicenser bliver afslået i artikel 2, for så vidt den vedrører større mængder end de licenser, der nævnes i samme beslutnings artikel 1, stk. 3.
- 46 Sagsøgeren har gjort gældende, at virksomheden opfyldte alle de betingelser, som Domstolen opregner i T. Port-dommen, for at fastslå, at der foreligger et særligt vanskeligt tilfælde. Dette særligt vanskelige tilfælde skulle have været kompenseret fuldt ud med udstedelse af supplerende importlicenser for hele kontraktens varighed svarende til de mængder, der er fastsat i kontrakten, og

som ikke har kunnet forhandles i Fællesskabet. Sagsøgeren mener navnlig ikke at have haft pligt til at hæve kontrakten for at blive frigjort for denne i 1995 ved at gøre brug af klausulen i punkt 2 i bilag B, og at Kommissionen følgelig ikke kunne begrænse sig til, som genopretning af sagsøgerens tab i 1995 og de følgende år, at udstede supplerende importlicenser for et beløb på 1 000 000 USD.

- 47 Til støtte for sine anbringender har sagsøgeren for det første forklaret, at Kommissionen ikke i dette tilfælde har anvendt begrebet vanskeligheder som omhandlet i T. Port-dommen korrekt. Sagsøgeren har anført, at Domstolen i denne dom har knyttet dette begreb til den omstændighed, at »[importører af tredjelandsbananer eller ikke-traditionelle AVS-bananer] har fået tildelt et usædvanligt lavt kontingent på grundlag af de referenceår, som skal tages i betragtning i henhold til... artikel 19, stk. 2 [i forordning nr. 404/93]«. Vanskelighederne ligger ifølge sagsøgeren derfor i den omstændighed, at der ikke foreligger importlicenser, som gør det muligt at forhandle de produkter i Fællesskabet, med hensyn til hvilke der er disponeret i god tro. I det foreliggende tilfælde består de opståede vanskeligheder netop i, at sagsøgeren, der ikke har opnået importlicenser efter den fælles markedsordnings ikrafttræden, har måttet markedsføre de i kontrakten fastsatte mængder bananer uden for Fællesskabet med betydelige tab.

- 48 Sagsøgeren har dernæst anført, at disse vanskeligheder, som det kræves i T. Port-dommen, var knyttet til overgangen fra de nationale ordninger, der bestod, før forordning nr. 404/93 trådte i kraft, til den fælles markedsordning. Hvis denne ordning nemlig var trådt i kraft på en senere dato, ville sagsøgeren, i kraft af sine indførsler fra 1993, have forhandlet en referencemængde i Fællesskabet, der var tilstrækkelig til, at selskabet kunne få tildelt det antal licenser, der nævnes i dennes ansøgning af 24. december 1996.

- 49 Endelig har sagsøgeren anført, at Kommissionen i dette tilfælde heller ikke har anvendt den i T. Port-dommen nævnte betingelse korrekt, hvorefter de vanskeligheder, som de berørte importører kommer ud for, ikke må skyldes manglende omhu fra deres side.
- 50 For det første kan der ikke bebrejdes sagsøgeren manglende omhu i forbindelse med den omstændighed, at selskabet ikke havde opnået de importlicenser, som ville have sat denne i stand til at forhandle de i kontrakten fastsatte mængder bananer i Fællesskabet. Navnlig ville en ophævelse af kontrakten hverken have medført udstedelse af supplerende licenser eller have betydet, at det ikke længere var umuligt at importere disse mængder.
- 51 Sagsøgeren har tilføjet, at såfremt virksomheden havde hævet kontrakten, ville det ikke blot betyde, at ti års intensive og bekostelige bestræbelser ville være blevet tilintetgjort, men desuden, at den ville være blevet tvunget til at trække sig ud af markedet for bananer i fem år. Sagsøgeren havde imidlertid regnet med at blive erhvervsdrivende i kategori A i kontraktens gyldighedsperiode, og med, at den fælles markedsordning ville blive ændret, fordi den var uforenelig med reglerne i den almindelige overenskomst om told og udenrigshandel (GATT), eller med at opnå en godtgørelse i form af supplerende importlicenser på grund af et særligt vanskeligt tilfælde. Da disse tre antagelser senere viste sig at holde stik, kan det ikke bestrides, at sagsøgeren har truffet en rigtig kommerciel beslutning ved ikke at hæve kontrakten.
- 52 For det andet har sagsøgeren anført, at forpligtelsen til at udvise omhu ifølge T. Port-dommen skal vurderes i betragtning af de tidligere nationale bestemmelser og set ud fra gennemførelsen af den fælles markedsordning, for så vidt de pågældende erhvervsdrivende har kunnet have kendskab til denne. Sagsøgeren mener derfor, at selskabet kun skulle tage hensyn til disse omstændigheder på tidspunktet for kontraktens indgåelse, og at det på ingen måde var forpligtet til, for at begrænse Kommissionens forpligtelse til skadesløsholdelse, senere at ændre de dispositioner, som det da havde truffet. Kommissionen har ifølge sagsøgeren i

virkeligheden stillet en yderligere betingelse for anvendelse af bestemmelserne om særligt vanskelige tilfælde, nemlig at den pågældende erhvervsdrivende skal begrænse Fællesskabets tab.

53 Kommissionen har anført, at for at der kan foreligge et særligt vanskeligt tilfælde, skal fire følgende betingelser, som nævnes i T. Port-dommen, være opfyldt:

- Der skal foreligge relevante økonomiske dispositioner, der retligt henhører under den tidligere nationale ordning, og som udviser den omhu, der er nødvendig og normal i enhver kommerciel transaktion.
- Disse dispositioner skal have mistet deres værdi på grund af den fælles markedsordnings ikrafttræden.
- Vanskelighederne skal være uforudselige.
- Bestemmelser om særligt vanskelige tilfælde skal være nødvendige, navnlig i betragtning af vanskeligheder, der truer importørernes eksistens, og henset til beskyttelsen af de grundlæggende fællesskabsrettigheder.

54 Kommissionen har dernæst fremhævet, at de foranstaltninger, der kan træffes efter bestemmelserne om særligt vanskelige tilfælde, har til formål at lette de særlige vanskeligheder, som de erhvervsdrivende kommer ud for på grund af overgangen fra de nationale ordninger til den fælles markedsordning, og ikke at

garantere disse erhvervsdrivende en perfekt opfyldelse af kontrakter, der blev indgået, før det blev bekendtgjort, at denne ordning ville blive indført, ved at beskytte disse kontrakter mod ændringer i retstilstanden.

- 55 Ifølge Kommissionen består det særligt vanskelige tilfælde, som sagsøgeren stod over for, i, at selskabet, før det blev underrettet om indførelsen af en fælles markedsordning for bananer, indgik en kontrakt, som indeholdt købsforpligtelser og en garanti for prisniveauet, som, efter at selskabet var blevet klassificeret som erhvervsdrivende i kategori C, udsatte det for betydelige tab, som kunne bringe samtlige dets kommercielle aktiviteter i fare. Den særlige vanskelighed, som sagsøgeren stod over for, bestod altså ikke i, at virksomheden ikke kunne forhandle de i kontrakten fastsatte mængder bananer i Fællesskabet, fordi den opnåede et utilstrækkeligt antal importlicenser.
- 56 Efter Kommissionens opfattelse må sagsøgerens klagepunkt om, at den anfægtede beslutning var baseret på en fejlagtig fortolkning af begrebet vanskeligheder i den i T. Port-dommen forudsatte betydning, forkastes. Den passus i dommen, som sagsøgeren har henvist til i denne forbindelse, vedrører kun situationen for erhvervsdrivende, der traditionelt indførte bananer, og som af grunde, som de ikke havde indflydelse på, i den referenceperiode, der nævnes i artikel 19, stk. 2, i forordning nr. 404/93, ikke havde en omsætning af et repræsentativt omfang i forhold til deres handelsvirksomhed. Ifølge Kommissionen udøvede sagsøgeren i referenceperioden 1989-1991 endnu ikke virksomhed i banansektoren, hvorfor selskabet blev klassificeret i kategori C. Da de mængder bananer, som sagsøgeren indførte inden for kontraktens rammer, aldrig har været referencemængder i henhold til den fælles markedsordning for bananer, kan der ikke have været tildelt sagsøgeren »et usædvanligt lavt kontingent« i den i den nævnte passus forudsatte betydning.
- 57 I øvrigt har Kommissionen bestridt, at den har anvendt den i T. Port-dommen nævnte betingelse urigtigt, hvorefter den pågældende importør ikke må have udvist mangel på omhu.

- 58 For det første har den aldrig bebrejdet sagsøgeren manglende omhu i forbindelse med de manglende importlicenser, der var nødvendige for at forhandle de i kontrakten fastsatte mængder bananer i Fællesskabet. De vanskeligheder, som sagsøgeren kom ud for, skyldtes nemlig ikke denne omstændighed.
- 59 For det andet har Kommissionen anført, at den ved den konkrete afgørelse af, i hvilket omfang der skulle træffes foranstaltninger til at afhjælpe det særligt vanskelige tilfælde, var berettiget til at antage, at sagsøgeren ved at fortsætte opfyldelsen af kontrakten ikke havde handlet som en normalt agtpågivende erhvervsdrivende.
- 60 I denne forbindelse har den påpeget, at der må sondres mellem erhvervsdrivende i kategori C, som er nytilkomne på markedet for bananer, og erhvervsdrivende, som traditionelt indfører bananer. De førstnævnte har ikke været til stede tilstrækkeligt længe på markedet til, at udøvelsen af deres kommercielle aktiviteter dér skal være garanteret. Tværtimod kan det forventes af disse erhvervsdrivende, at de tilpasser deres virksomhed til de nye retlige og økonomiske betingelser, der følger af, at den fælles markedsordning for bananer er trådt i kraft. Kommissionen har i øvrigt anført, at parterne i en aftale i almindelighed sikrer sig mod uventede ændringer af retstilstanden ved at fastsætte en klausul om ophævelse.
- 61 Kommissionen har forklaret, at den således har taget hensyn til, at sagsøgeren havde mulighed for at hæve kontrakten i henhold til punkt 2 i bilag B for at tilpasse sig de nye retlige og økonomiske betingelser. Den har i denne forbindelse henvist til, at det påhviler enhver omhyggelig erhvervsdrivende at begrænse sine egne tab. I øvrigt er den af den opfattelse, at en sådan anticiperet ophævelse af kontrakten, i modsætning til hvad sagsøgeren har anført, ikke ville have gjort det nødvendigt for selskabet at trække sig ud af markedet for bananer i fem år. Hvis sagsøgeren nemlig havde gjort brug af klausulen om ophævelse i punkt 2 i bilag B, ville alle kontraktlige bestemmelser, herunder forpligtelsen til at trække sig ud af markedet, blive ophævet.

- 62 I betragtning af disse omstændigheder mener Kommissionen, at det er med rette, at den har begrænset sig til at kompensere de tab, som sagsøgeren led i 1994 som følge af opfyldelsen af kontrakten, og det tab, som ville have været en følge af den anticiperede ophævelse af kontrakten i 1995, nemlig 1 000 000 USD. Denne kompensation har gjort det muligt for sagsøgeren at overvinde de vanskeligheder, som truede selskabets eksistens. Kommissionen har tilføjet, at den endog har udvist velvilje, da den kunne have antaget, at det allerede var muligt at hæve kontrakten i 1994.
- 63 Kommissionen har nærmere anført, at den ikke tvang sagsøgeren til faktisk at hæve kontrakten anticiperet, men at den blot var af den opfattelse, at den omstændighed, at der var denne mulighed, begrænsede omfanget af foranstaltninger, der skulle træffes for at afhjælpe det særligt vanskelige tilfælde. Det er alene sagsøgeren, der må tage ansvaret for selskabets kommercielle afgørelse om at fortsætte opfyldelsen af kontrakten. Det kan derfor ikke hævdes, at Kommissionen har stillet en yderligere betingelse for at anerkende det særligt vanskelige tilfælde, nemlig en forpligtelse for importøren til at begrænse Fællesskabets tab.
- 64 Endelig er de argumenter, som sagsøgeren har henvist til for at godtgøre, at sagsøgerens vanskelighed var knyttet til overgangen fra de nationale ordninger, der bestod, før forordning nr. 404/93 trådte i kraft, til den fælles markedsordning, således som det stilles som betingelse i T. Port-dommen, urimelige. Da sagsøgeren valgte at fortsætte opfyldelsen af kontrakten på trods af nye retlige og økonomiske omstændigheder, må det antages, at de tab, som sagsøgeren derefter led, er resultatet af dennes egne kommercielle beslutning, og at den ovennævnte betingelse følgelig ikke var opfyldt.
- 65 Kongeriget Spanien og Den Franske Republik har i det væsentlige gjort gældende, at Kommissionen har et vidt skøn ved anvendelsen af artikel 30 i forordning nr. 404/93, og at den anfægtede afgørelse er fuldt ud i overensstemmelse med denne artikel.

Rettens bemærkninger

- 66 Artikel 30 i forordning nr. 404/93 giver Kommissionen kompetence til at træffe særlige overgangsforanstaltninger »for at lette overgangen fra de ordninger, der eksisterede før denne forordnings ikrafttræden, til den ordning, der indføres med denne forordning... for at afhjælpe... vanskeligheder«, der opstår som følge af denne overgang. Ifølge fast retspraksis skal disse overgangsforanstaltninger imødegå den forstyrrelse på det indre marked, som erstatningen af de forskellige nationale ordninger med den fælles markedsordning medfører, og skal gøre det muligt at løse de vanskeligheder, der opstår for de erhvervsdrivende efter indførelsen af den fælles markedsordning, men som beror på forholdene på de nationale markeder, før forordning nr. 404/93 trådte i kraft (Domstolens kendelse af 29.6.1993, sag C-280/93 R, Tyskland mod Rådet, Sml. I, s. 3667, præmis 46 og 47, T. Port-dommen, præmis 34 og 36, og Rettens domme af 28.9.1999, sag T-254/97, Fruchthandelsgesellschaft mod Kommissionen, Sml. II, s. 2743, præmis 61, og sag T-612/97, Cordis mod Kommissionen, Sml. II, s. 2771, præmis 32).
- 67 Domstolen har udtalt, at Kommissionen med henblik herpå skal tage hensyn til situationen for de erhvervsdrivende, som inden for rammerne af en national ordning før forordningen har udvist en bestemt adfærd uden at have kunnet forudse de konsekvenser, som denne adfærd ville have efter indførelsen af den fælles markedsordning (T. Port-dommen, præmis 37).
- 68 Domstolen tilføjede imidlertid, at »[når] overgangsvanskelighederne skyldes de erhvervsdrivendes adfærd, før forordningen [nr. 404/93] trådte i kraft, kræves det, at denne adfærd kan anses for at være udtryk for normal omhu, såvel i betragtning af de tidligere nationale bestemmelser som set ud fra gennemførelsen af den fælles markedsordning, for så vidt de pågældende erhvervsdrivende har kunnet have kendskab til denne« (T. Port-dommen, præmis 73).

- 69 I øvrigt skal det fremhæves, at Kommissionen har et vidt skøn såvel ved afgørelsen af, om overgangsforanstaltninger er nødvendige (T. Port-dommen, præmis 38, og dommen i sagen Fruchthandels-gesellschaft mod Kommissionen, præmis 67), som i givet fald ved fastlæggelsen af indholdet af de overgangsforanstaltninger, der skal træffes (T. Port-dommen, præmis 42).
- 70 Det må ligeledes fastslås, at artikel 30 i forordning nr. 404/93 skal fortolkes indskrænkende som en undtagelse fra den almindeligt gældende ordning (dommen i sagen Cordis mod Kommissionen, præmis 39; Rettens præsidents kendelse af 21.3.1997, sag T-79/96 R, Camar mod Kommissionen, Sml. II, s. 403, præmis 46 og 47).
- 71 I den foreliggende sag står det fast, at sagsøgeren stod over for et særligt vanskeligt tilfælde, og at Kommissionen var forpligtet til at træffe overgangsforanstaltninger med henblik på at imødegå det. Imidlertid er parterne uenige om, for det første, hvori dette særligt vanskelige tilfælde bestod, og for det andet, om de overgangsforanstaltninger, som Kommissionen traf i henhold til artikel 30 i forordning nr. 404/93, var tilstrækkelige til at gøre det muligt for sagsøgeren at overvinde det.
- 72 Med hensyn til det første spørgsmål bemærkes, at ingen af de af sagsøgeren fremførte argumenter giver grundlag for at konkludere, at Kommissionen overskred grænserne for sit vide skøn ved at antage, at det særligt vanskelige tilfælde bestod i, at sagsøgeren, før denne blev underrettet om oprettelsen af en fælles markedsordning for bananer, indgik en kontrakt, der indeholdt købsforpligtelser og en garanti for prisniveauet, som, efter at sagsøgeren var blevet klassificeret som erhvervsdrivende i kategori C, udsatte denne for betydelige tab, som kunne bringe samtlige sagsøgerens kommercielle aktiviteter i fare.
- 73 For det første kan sagsøgerens påstand om, at de vanskeligheder, selskabet er stødt på, skyldes, at det i mangel af importlicenser ikke har kunnet forhandle de i

kontrakten fastsatte mængder bananer i Fællesskabet, ikke accepteres. En så vid opfattelse af begrebet vanskeligheder i den i T. Port-dommen anvendte betydning ville nemlig klart gå ud over formålet med artikel 30 i forordning nr. 404/93, som er at lette overgangen til den fælles markedsordning for bananer for virksomheder, der af denne grund er stødt på særlige og uforudselige problemer (dommen i sagen Cordis mod Kommissionen, præmis 34), og ikke at garantere fuld opfyldelse af kontrakter om levering af bananer, der er indgået i henhold til de nationale ordninger, der bestod før den fælles markedsordning.

74 Dernæst bemærkes, at der ikke kan lægges vægt på den forklaring, som sagsøgeren har givet for at godtgøre, at de vanskeligheder, som sagsøgeren således stødte på, skyldtes overgangen til den fælles markedsordning i overensstemmelse med den i T. Port-dommen stillede betingelse. Artikel 30 i forordning nr. 404/93 henviser nemlig udtrykkeligt til samme forordnings ikrafttrædelsesdato, som i artikel 33 er fastsat til 26. februar 1993. Sagsøgeren kan ikke som argument henvise til en rent hypotetisk situation, nemlig at den fælles markedsordning var trådt i kraft på en senere dato, og se bort fra den klare ordlyd af den bestemmelse, som selskabet kræver anvendt.

75 Endelig er det ikke godtgjort, at Kommissionen har anvendt den betingelse urigtigt, hvorefter den pågældende importør skal have ført bevis for, at han har udvist den fornødne omhu. Det er rigtigt, som sagsøgeren har anført, at denne betingelse ifølge T. Port-dommens præmis 41 skal vurderes set ud fra de erhvervsdrivendes adfærd, før forordning nr. 404/93 trådte i kraft, således at Kommissionen ikke kunne nægte at anerkende, at der forelå et særligt vanskeligt tilfælde, under henvisning til, at importøren havde udvist mangel på omhu efter denne ikrafttræden. Imidlertid fremgår det af den anfægtede beslutning, at Kommissionen i virkeligheden først har lagt betragtninger vedrørende erhvervsdrivendes normalt omhyggelige adfærd til grund mod sagsøgeren på det senere tidspunkt, da der skulle tages stilling til indholdet af de overgangsforanstaltninger, der skulle træffes for at afhjælpe de særlige vanskeligheder, som denne kom ud for (jf. nedenfor i præmis 76-83). Derfor må sagsøgerens argument om, at Kommissionen har stillet en betingelse, der ikke nævnes af Domstolen i T. Port-dommen, for anerkendelse af særligt vanskelige tilfælde, forkastes.

- 76 Med hensyn til det andet spørgsmål fremgår det ikke, at Kommissionen har overskredet grænserne for det vide skøn, som den ligeledes har ved fastsættelsen af indholdet af de foranstaltninger, der skal træffes for at gøre det muligt for de erhvervsdrivende at overvinde særligt vanskelige tilfælde, ved blot at udstede supplerende importlicenser til sagsøgeren, som dels svarede til det tab, som denne led i 1994 som følge af opfyldelse af kontrakten, og dels til et beløb på 1 000 000 USD.
- 77 Det må først fastslås, at sagsøgeren ikke har rejst spørgsmål om lovligheden af den anfægtede beslutnings artikel 2, for så vidt den kompenserer for det tab, selskabet led i 1994. Sagsøgeren anfægter kun denne bestemmelse i det omfang, genopretningen af det tab, selskabet led i 1995 og de følgende år, ved denne bestemmelse er begrænset til udstedelse af supplerende importlicenser for et beløb af 1 000 000 USD, og har i det væsentlige gjort gældende, at det ikke var forpligtet til at hæve kontrakten med hjemmel i kontraktens bilag B, punkt 2, for at blive frigjort for den i 1995.
- 78 Dernæst bemærkes, at der ikke kan lægges vægt på det af sagsøgeren anførte om, at punkt 2 i kontraktens bilag B kun havde til formål indtil det nævnte beløb at dække det krav om skadesløsholdelse, som skibets reder kunne fremsætte over for Consultban på grund af manglende opfyldelse af befragtningsaftalen. Sagsøgeren har nemlig først fremført dette argument i sit skriftlige svar på Rettens spørgsmål og under retsmødet. Sagsøgeren havde indtil da aldrig bestridt, at denne klausul under alle omstændigheder gav sagsøgeren mulighed for at hæve kontrakten mod betaling af en konventionalbod på 1 000 000 USD til Consultban.
- 79 I betragtning af formålet med artikel 30 i forordning nr. 404/93 og den omstændighed, at denne artikel skal fortolkes indskrænkende som en undtagelse fra den almindeligt gældende ordning, må det fastslås, at Kommissionen har anvendt denne artikel på rimelig måde ved at antage, at den kun forpligtede Kommissionen til at kompensere for de omkostninger, som den pågældende erhvervsdrivende måtte afholde for at tilpasse sig den nye retstilstand.

- 80 I denne sammenhæng bemærkes, at Kommissionen var berettiget til at tage den omstændighed i betragtning, at punkt 2 i kontraktens bilag B gjorde det muligt for sagsøgeren at hæve denne anticiperet mod betaling til Consultban af et beløb på 1 000 000 USD. I modsætning til, hvad sagsøgeren har hævdet, ville anvendelse af denne hæveklausul ikke have nødsaget selskabet til at trække sig ud af bananmarkedet i fem år, da forpligtelsen til at trække sig ud af markedet kun var fastsat for det tilfælde, at kontrakten blev hævet i henhold til artikel 4, stk. 1. Desuden bemærkes, at sagsøgeren ikke påberåbte sig dette argument under den administrative procedure, der gik forud for udstedelsen af den anfægtede beslutning, således at den sidstnævntes lovlighed ikke kan drages i tvivl på grundlag af dette argument.
- 81 Kommissionen var ligeledes berettiget til at antage, at såfremt sagsøgeren havde handlet som en normalt omhyggelig erhvervsdrivende, ville selskabet faktisk have hævet kontrakten for at blive frigjort for den i 1995 ved at gøre brug af klausulen i punkt 2 i kontraktens bilag B for at begrænse sine egne tab. Det står nemlig fast, at sagsøgeren skulle betale 1 661 537 USD til Consultban i 1994 i henhold til garantien for prisniveauet, altså et større beløb end den konventionalbod på 1 000 000 USD, som er fastsat i den nævnte bestemmelse, og det var meget sandsynligt, at der også skulle betales et større beløb end det sidstnævnte beløb i henhold til denne garanti de følgende år.
- 82 Kommissionens fremgangsmåde var så meget mere rimelig, som sagsøgeren kun havde opereret på bananmarkedet i kort tid og havde en bred skala af aktiviteter i tilknytning til andre frugter og grøntsager.
- 83 I øvrigt bemærkes, i modsætning til hvad sagsøgeren hævder, at denne fremgangsmåde ikke kan fortolkes således, at Kommissionen forpligtede sagsøgeren til faktisk at bringe kontrakten til ophør. Den er udelukkende baseret på den helt berettigede betragtning, at det ikke påhvilede Fællesskabet at bære følgerne af sagsøgerens forretningsmæssige afgørelse om at fortsætte opfyldelsen af kontrakten trods de tab, som denne opfyldelse medførte.

- 84 Det fremgår af det foregående, at Kommissionen har anvendt artikel 30 i forordning nr. 404/93 korrekt ved at fastsætte bestemmelsen i artikel 2 i den anfægtede beslutning.
- 85 Følgelig kan der ikke gives sagsøgeren medhold i påstandens første del.

Påstandens anden del

Parternes argumenter

- 86 Sagsøgeren gør gældende, at den anfægtede beslutning er ulovlig, for så vidt som det i artikel 1, stk. 6, bestemmes, at de mængder bananer, som indføres til Fællesskabet ved hjælp af supplerende importlicenser, ikke kan medregnes ved fastsættelsen af sagsøgerens samlede referencemængder for de kommende år.
- 87 Sagsøgeren har gjort gældende, at selskabet faktisk havde ret til at få fuld kompensation for det særligt vanskelige tilfælde, som det stod over for, og at en sådan medregning ikke ville bevirke, at det fik tildelt mere end fuld erstatning.
- 88 Sagsøgeren har endvidere anført, at den anfægtede beslutnings artikel 1, stk. 4, andet afsnit, bestemmer, at de supplerende importlicenser tages af de særlige reserver, der er fastsat for særligt vanskelige tilfælde i toldkontingentet. Selskabet har præciseret, at der ved forordning nr. 2601/97 er indført en sådan reserve, der andrager 20 000 tons og skal afskrives på det toldkontingent for indførsel af tredjelandsbananer og ikke-traditionelle AVS-bananer, der er til rådighed i

henhold til artikel 18 i forordning nr. 404/93. Denne reserve er altså ifølge sagsøgeren omfattet af de almindelige regler, der gælder for toldkontingentet, herunder artikel 19, stk. 2, i forordning nr. 404/93.

- 89 Under retsmødet har sagsøgeren ligeledes påberåbt sig artikel 5, stk. 3, litra b), i Kommissionens forordning (EF) nr. 2362/98 af 28. oktober 1998 om gennemførelsesbestemmelser til [forordning nr. 404/93] for så vidt angår ordningen for indførsel af bananer til Fællesskabet (EFT L 293, s. 32). Det følger nemlig af denne bestemmelse, at licenser af enhver art, herunder licenser, der er udstedt i anledning af et særligt vanskeligt tilfælde, har betydning for fastsættelsen af referencemængder.
- 90 Endelig har sagsøgeren i replikken fremført, at Kommissionen faktisk havde til hensigt på ny at tildele sagsøgeren status som ny erhvervsdrivende fra 1999, hvilket ville have til følge, at sagsøgeren blev udelukket fra markedet for bananer.
- 91 Kommissionen har henvist til, hvad det særligt vanskelige tilfælde bestod i, som sagsøgeren stod over for, og har gentaget, at de foranstaltninger, der blev truffet i den anfægtede beslutning, fuldt ud kompenserer de tab, som sagsøgeren har lidt på grund af overgangen til den fælles markedsordning. Den har ligeledes anført, at licenser, der tildeles for at kompensere for et særligt vanskeligt tilfælde, har karakter af en undtagelse og derfor falder uden for de almindelige regler, der gælder for licenser, som henhører under det almindelige toldkontingent. Den har i denne forbindelse forklaret, at forordning nr. 2601/97 ikke bestemmer, at de mængder, der indføres på grundlag af licenser, som er udstedt for at kompensere for et særligt vanskeligt tilfælde, kan tages i betragtning ved fastsættelsen af referencemængder. Endelig har den bestridt sagsøgerens argument vedrørende forordning nr. 2362/98.
- 92 Kongeriget Spanien har anført, at den særlige reserve, der er indført ved forordning nr. 2601/97, alene har til formål at stille mængder til rådighed for Kommissionen til afhjælpning af særligt vanskelige tilfælde.

Rettens bemærkninger

- 93 Under gennemgangen ovenfor af påstandens første del er det blevet påvist, at Kommissionen ikke har overskredet grænserne for sit vide skøn ved at antage, at udstedelse til sagsøgeren af supplerende importlicenser, der dels svarede til de tab, som denne havde lidt på grund af opfyldelsen af kontrakten i 1994, og dels til et beløb på 1 000 000 USD, ville gøre det muligt at afhjælpe det særligt vanskelige tilfælde, som sagsøgeren havde stået over for.
- 94 Under disse omstændigheder havde det på ingen måde været berettiget at give sagsøgeren nogen yderligere fordel i henhold til artikel 30 i forordning nr. 404/93, som f.eks. at tage de mængder bananer i betragtning, der blev indført i henhold til de nævnte licenser, ved fastsættelsen af referencemængderne for toldkontingenterne i de følgende år.
- 95 Under retsmødet har Kommissionen og sagsøgeren i øvrigt erkendt, at det særligt vanskelige tilfælde, som sagsøgeren stod over for, kunne have været kompenseret ved udbetaling af et fast pengebeløb fremfor ved tildeling af supplerende importlicenser.
- 96 Disse resultater afsvækkes ikke af den argumentation, som sagsøgeren baserer på forordning nr. 2601/97, der blot indfører en reserve på 20 000 tons for at gøre det muligt at træffe overgangsforanstaltninger med henblik på at afhjælpe særligt vanskelige tilfælde. Den omstændighed, at forordningen i artikel 1 bestemmer, at denne reserve skal afskrives på det i artikel 18 i forordning nr. 404/93 nævnte toldkontingent, indebærer på ingen måde, at de mængder, der er tildelt inden for rammerne af reserven, nødvendigvis skal tages i betragtning ved fastsættelsen af referencemængderne for de følgende år.

- 97 Den argumentation, som sagsøgeren under retsmødet har støttet på forordning nr. 2362/98, kan ikke lægges til grund. Denne forordning er nemlig blevet udstedt efter den anfægtede beslutning. Det følger imidlertid af fast retspraksis, at under et annullationssøgsmål i medfør af EF-traktatens artikel 173 (efter ændring nu artikel 230 EF) skal lovligheden af en fællesskabsretsakt bedømmes efter de faktiske og retlige omstændigheder på det tidspunkt, da retsaken blev udstedt (Domstolens dom af 7.2.1979, forenede sager 15/76 og 16/76, Frankrig mod Kommissionen, Sml. s. 321, præmis 7, og Rettens dom af 15.1.1997, sag T-77/95, SFEI m.fl. mod Kommissionen, Sml. II, s. 1, præmis 74, og af 25.6.1998, forenede sager T-371/94 og T-394/94, British Airways m.fl. og British Midland Airways mod Kommissionen, Sml. II, s. 2405, præmis 81).
- 98 Hvad endelig angår det af sagsøgeren anførte om, at Kommissionen i virkeligheden på ny har villet tildele sagsøgeren status som ny erhvervsdrivende fra 1999, bemærkes blot, at der ikke er fremlagt noget bevis til støtte herfor.
- 99 Det følger heraf, at der ikke kan gives sagsøgeren medhold i påstandens anden del, og at Kommissionen derfor må frifindes i det hele.

Sagens omkostninger

- 100 Ifølge procesreglementets artikel 87, stk. 2, pålægges det den tabende part at betale sagens omkostninger, hvis der er nedlagt påstand herom. Da sagsøgeren har tabt sagen, og da Kommissionen har nedlagt påstand herom, dømmes sagsøgeren til at betale de omkostninger, der er afholdt af Kommissionen. I henhold til samme reglements artikel 87, stk. 4, bærer Kongeriget Spanien og Den Franske Republik, der er indtrådt i sagen, deres egne omkostninger.

På grundlag af disse præmisser

udtaler og bestemmer

RETTEN (Femte Afdeling)

- 1) **Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber frifindes.**
- 2) **Sagsøgeren bærer sine egne omkostninger og betaler Kommissionens omkostninger.**
- 3) **Kongeriget Spanien og Den Franske Republik bærer deres egne omkostninger.**

García-Valdecasas

Lindh

Cooke

Afsagt i offentligt retsmøde i Luxembourg den 19. september 2000.

H. Jung

Justitssekretær

R. García-Valdecasas

Afdelingsformand